

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА ПО КИТАЙСКИ ЕЗИК ЗА ПОСТИГАНЕ НА НИВО, ЕКВИВАЛЕНТНО НА НИВО В1.1

МОДУЛ „УСТНО ОБЩУВАНЕ“

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Профилираното обучение по китайски език във втори гимназиален етап на средната степен на образование е насочено към разширяване и обогатяване на основни знания, умения и отношения, свързани с изграждането на езикова, социолингвистична, прагматична и межкултурна компетентност като компоненти на комуникативната компетентност на ученика и се провежда в четири модула – „Устно общуване“, „Писмено общуване“, „Език и култура“ и „Езикови практики“, които представляват единно цяло. В модулите „Устно общуване“ и „Писмено общуване“ се посочват очакваните резултати по уменията – слушане/четене/говорене/писане, заложи в програмата на съответния модул. В модулите „Език и култура“ и „Езикови практики“ се посочват очакваните резултати по компетентности.

Тази учебна програма представя профилираната подготовка по китайски език за модул „Устно общуване“ за ученици от XI и XII клас, които започват да изучават китайски език в IX клас и в края на XII клас – профилирана подготовка, постигат ниво В1.1 по Общата европейска езикова рамка. Учебната програма конкретизира резултатите, които учениците трябва да постигнат в края на XII клас – профилирана подготовка, в съответствие с Приложение № 2 към чл. 4, ал. 1, т. 2 от Наредба № 7 от 11.08.2016 г. за профилираната подготовка.

Тематичните области, езиковите средства, устните и писмените речеви дейности в програмата са съобразени с интересите, възрастовите особености и опита на учениците. Програмата следва цикличната прогресия на повторимост и постепенно разширяване на знанията, уменията и компетентностите, отнасяща се за целия етап на обучение.

Модулното обучение по китайски език в XI и XII клас дава възможност на учителя да прилага различни подходи, методи и стратегии на обучение за постигане на описаното ниво на езикова компетентност чрез стимулиране на индивидуалното развитие на учениците и самостоятелност при учене, както и чрез насърчаване на мотивацията им в перспективата на ученето през целия живот.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Тематични области	Очаквани резултати по умения	Нови знания
	Устно общуване - слушане и говорене	
<p>1. Аз и другите</p> <p>1.1. Междуличностни отношения: отношения между поколенията, приятелство, любов и партньорство в живота</p> <p>1.2. Реално и виртуално общуване</p> <p>2. Ежедневие</p> <p>2.1 Личен живот, интереси и професионален избор</p> <p>2.2. Мечти и реалност</p> <p>2.3. Мода и стил</p> <p>3. Здраве и здравословен начин на живот</p> <p>3.1. Природосъобразен живот</p> <ul style="list-style-type: none"> • Живот без стрес 	<p>При слушане на ежедневен разговор, интервю или дискусия, информационен бюлетин от средствата за масово осведомяване, несложни технически инструкции, описание на човек, предмет или място, кратък разказ по познати теми, свързани с ежедневието, с лични интереси или с профила на училището, когато се говори на стандартен език с нормално темпо, ясна дикция и стандартно произношение:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ученикът разбира общия смисъл на различни в жанрово и стилово отношение текстове (автентични или адаптирани/учебни); • ученикът разбира и извлича основната информация от различни в жанрово и стилово 	<p>ГРАМАТИКА</p> <p>Придобитите граматични знания се разширяват и задълбочават, като се акцентира върху трудностите на китайската граматична система и се обръща внимание на взаимовръзката между форма и съдържание, морфосинтаксис и семантика. Въвеждат се знания за организация на дискурса.</p> <p>I. МОРФОЛОГИЯ</p> <p>Части на речта – семантични и функционални характеристики:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Съществителни – собствени и нарицателни; категорията единичност – множественост; суфиксът 们 ; думи за време, за място; локативи. 2. Местоимения – лични, показателни, въпросителни, възвратни, неопределителни; 3. Глаголи (пълнозначни и модални) – семантични подкласове по сказуемни функции; словоред и елементи на техните основни предикативни конструкции; граматични значения на употреба със

<ul style="list-style-type: none"> Активна почивка <p>4. Природа и екология</p> <p>4.1. Екология, опазване на околната среда и запазване на природното равновесие</p> <p>4.2. Екологично мислене, екологични организации и инициативи</p> <p>5. Светът около мен</p> <p>5.1. Общество и прогрес</p> <p>5.2. Общество и медии</p> <p>6. Моята родина и светът</p> <p>6.1. Аз – гражданин на Европа и света</p> <p>Свят без граници: глобализация и национална идентичност</p>	<p>отношение текстове (автентични или адаптирани/учебни);</p> <p>ученикът разбира и извлича конкретна информация от различни в жанрово и стилово отношение текстове</p> <ul style="list-style-type: none"> ученикът разбира по-важните подробности от съдържанието на жанрово различни текстове по познати теми (автентични или адаптирани/учебни); ученикът използва набор от стратегии при слушане на текстове от оригинални източници (напр. езикова догадка на база контекст, използване на визуални опори и пр.). <p>ГОВОРЕНЕ</p> <p>Монологична реч (устно изложение)</p> <p>При описание на лица, предмети и обекти или при предаване на събития или случки, при преразказ по зададени опори</p>	<p>суфиксите 了, 过, 着 .</p> <p>4. Прилагателни – двете групи по съчетаемост с наречията за степен; функции на сказуемо; редупликация и функции на производните;</p> <p>5. глаголни значения; граматични значения на употреба със суфиксите 了, 过, 着 .</p> <p>6. Числителни – бройни и редни; редуубликация;</p> <p>7. Класификатори за броене на съществителни и глаголни действия.</p> <p>8. Наречия – семантични групи: за степен, обхват, време, честота, модални, отрицания.</p> <p>9. Предлози – основни подкласове и функции;</p> <p>10. Следлози - основни подкласове и функции;</p> <p>11. Съюзи - основни подкласове и функции;</p> <p>II. СЛОВООБРАЗУВАНЕ</p> <p>Словообразуване посредством композиция на същ., глаголи, предлози, прил., наречия:</p> <p>по подчинителни модели (определение-определяемо, глагол-обект, глагол-резултат, глагол-предлог, същ.-класификатор).</p> <p>Словообразуване с помощта на форманти:</p> <p>Глаголи:</p>
--	---	--

	<p>(вербални и визуални), при резюмиране (напр. на сюжета на книга или филм), при формулиране и обосноваване на лични чувства, мнения, планове, решения и действия, при представяне или обобщение на резултати от изпълнението на поставена задача (например проект), при устна презентация (по зададен модел) по познати теми.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ученикът построява логически своето изказване; • Ученикът създава самостоятелно устно изложение (със или без предварителна подготовка), като се съобразява с целта на общуването, потенциалния слушател и комуникативната ситуация; • ученикът използва езикови средства, съобразени с основните изисквания за устно общуване, като говори сравнително гладко/плавно, дори и без предварителна 	<p>Глаголни полупрефикси: 合, 加, 见, 反.</p> <p>Префиксът за глаголи 打 (打听、打扮、打扫).</p> <p>Резултативни глаголи с полусуфикси за посока 上, 下, 进, 出, 过, 起, 回. Уточняване на ориентацията на насоченото движение с помощта на морфемите 来 `насам` и 去 `натам`.</p> <p>Резултативни суфикси: 上, 下 (上去, 上来), 下 (下去, 下来), 起 (起来), 出 (出来), 开 (开来, 开去); 住, 完, 好 hao, 成, 到 dao, 了 liao3.</p> <p>Прилагателни:</p> <p>Полупрефикси за прилагателни: 好 (hao3, hao4), 有, 合, 可, 超, 防, 耐, 避, 微, 反, 半, 泛.</p> <p>Съществителни:</p> <p>Полупрефикси за съществителни-названия на предмети и явления: 反, 半, 类, 泛, 亚, 准, 逆, 微, 小, 老; за лица: 小, 老</p> <p>Префиксът за лица 阿.</p>
--	--	--

	<p>подготовка, с близко до стандартното произношение и употребявайки езиковите структури по начин, който не възпрепятства разбирането.</p> <p>Диалогична реч (участие в разговор)</p> <p>При спонтанен или предварително подготвен разговор с един или повече събеседници, по познати теми, свързани с ежедневието, с лични интереси по зададен модел:</p> <p>ученикът изразява чувства, мнения, учтивосъгласие/ несъгласие;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ученикът инициира, поддържа и завършва разговор на определена тема, съобразен с целта на общуването и с останалите участници в него; • ученикът реагира словесно на репликите на своите събеседници, като следва логиката на разговора и допринася за неговото развитие; 	<p>Полусуфикси за съществителни -названия на лица: 夫 家 jia1, 匠 и 工, 师, 生, 士, 员, 长 zhang3, 手, 汉, 翁, 老, 信, 星, 迷, 盲, 佬 (老), 鬼, 棍, 蛋, 虫, 族, 派, 界, 坛; названия на предмети и явления: 品, 件, 具, 机, 器, 子 zi3, 素, 观, 论, 主义, 学,</p> <p>度, 类, 种, 性, 法, 式, 形, 型, 蛋, 热, 业, 心, 来.</p> <p>Суфиксът за прилагателни 当.</p> <p>Суфиксът за наречия 地.</p> <p>Суфиксите за съществителни 子, 儿, 头, 气, 家 jia.</p> <p>Субстантиваторите 所、者.</p> <p>Префикси за числителни редни 第, 初.</p> <p>С включването на този материал се цели да се разшири още повече обемът на речниковия състав, но най-вече да се задълбочи още повече разбирането на структурните модели и типове на китайските думи, а от тук и по-лесното им запомняне от учениците, за да могат те по-лесно да се изразяват на китайски език.</p> <p>III. СИНТАКТИС</p> <p>1. Употреба на наречието 总 в съчетания: 总是、总 + 也 + 没 / 不 + 谓语 + 宾语.</p> <p>语.</p>
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • ученикът изразява чувства, мнения, учтиво съгласие/ несъгласие; • ученикът използва компенсаторни комуникативни стратегии за поддържане на разговора, когато е налице дефицит на езиковите средства, с които разполага (например моли събеседника да повтори или да изясни онова, което току-що е казал, перифразира онова, което е чул/разбрал и др.). 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Употреба на наречието 终于 , и неговите синоними: 究竟、到底、终究、终归 и др. 3. Конструкцията 一天比一天 и под. определения + сказуемо за процес. 4. Условно-ограничителни и причинно-следствени отношения в сложното изречение, изразени чрез конструкцията: 只有,才 5. Отстъпително-противопоставителни отношения изразени посредством конструкцията: 即使 ,也 6. Употреба на 好、怪不得、尤其 и 连忙 . 7. Риторичен въпрос с 难道 . 8. Съпоставителна рамкова конструкция: 不是 ,就是 9. Начини за сравнение на различни обстоятелства чрез: 仍然、还是、那么、似的 . 10. Наречийните изрази: 从来 (都/不/没有 /) 一向 (不)、一直 (都)/还、始终、每当、永远 . 11. Изразяване на обосновка: предложни конструкции с 根据、按照、依照、本着 и др.
--	--	---

		<p>12.Изразяване на обосновка и цел чрез 是 . .</p> <p>13.Изразяване на обобщителни причинно-следствени връзки чрез конструкцията: 既然,就</p> <p>14.Употреба на наречията 正好 и 简直 .</p> <p>15.Усвояване на често употребявани устойчиви словосъчетания – произход, конотация и сфера на употреба на китайските класически фразеологизми чъню (成语), разговорни фраземи (惯用), игрословни фразеологизми (歇后语), поговорки (俗语) и пословици (谚语).</p> <p>ЛЕКСИКА</p> <p>Включва основни лексикални единици по предвидените от програмата тематични области.</p> <p>Основни тематични групи на лексиката:</p> <ul style="list-style-type: none"> • държави, националности, езици; • чувства, емоции; • задължения и отговорности; • здравословно състояние и медицински услуги; • магазини, услуги; • обществени сгради; • заведения за хранене; • природни явления, метеорологично време; • ваканция, туризъм и пътуване;
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • транспортни средства; • културни и исторически забележителности в България и КНР • празници и традиции в България и КНР. <p>Включват се формули на речевия етикет: поздрав, обръщение, представяне, запознаване, сбогуване, извинение, съгласие/несъгласие, благодарност, молба, покана, поздравление, пожелания за празници, предложения и планиране на съвместна дейност, желаниа и предпочитания, мнения и препоръки, преценка и изводи, разказване и описание, съпоставителна характеристика.</p>
--	--	---

*Препоръчва се тематичните области 1, 2, 3 и 4 да се разработват в XI клас, а тематичните области 5 и 6 – в XII клас.

Годишен брой часове за изучаване на модула в XI клас – 72 часа

Годишен брой часове за изучаване на модула в XII клас – 31 часа

Препоръчително разпределение на учебните часове за учебна година	XI клас	XII
За нови знания	36 часа	15
За упражнения, преговор и обобщение	29 часа	12
За проекти и собствени проучвания	7 часа	4

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущи оценки за учебен срок	XI клас	XII клас
Устни изпитвания и участие в работа в клас	минимум 2 оценки	минимум 1 оценка
Домашни работи и проекти	минимум 2 оценки	минимум 1 оценка

Допълнителни уточнения за модула „Устно общуване“:

Езиковите знания, разписани в графа *Нови знания* от таблицата за *Учебно съдържание*, са обект на внимание и в модул „Писмено общуване“. В тази част урочните единици от двата модула следва да се съгласуват в съдържателен план, за да се запази единна прогресията при поднасянето им и да се избегне припокриването.

Уменията за устно общуване са интегрирани и свързани с темите. Подборът на текстовите разновидности трябва да е съобразен със спецификата и целите на всяко комуникативно умение, например:

- за слушане – автентични или адаптирани текстове като съобщения, обяви, упътвания, инструкции, диалози, интервюта, новини, откъси от пиеси, филми (вкл. по радиото и телевизията) и др.;
- за говорене (диалогична реч) – разговор с двама или повече участници (вкл. интервю, дискусия, дебат) за обмен на информация, за изразяване на мнение, емоции и отношение към събития и преживявания, за договаряне на съвместна дейност и аргументиране на мнение, за изразяване на съгласие/несъгласие със събеседниците си и др.;
- за говорене (монологична реч) – изказване (устна презентация) по предварително зададен план или по илюстративен материал; устен преразказ на кратки текстове, новини, интервюта, документални предавания; разказ за случки, събития, преживявания, впечатления, вкл. свързани с гледан филм или прочетена книга; описание на лица, места и явления и др.

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ
УМЕНИЯ ЗА ОБЩУВАНЕ НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ	интегрирано изграждане на четирите езикови умения: слушане, говорене, четене и писане чрез разбиране и съставяне на устни и писмени послания, разбиране и изразяване на мисли, факти, мнения, чувства и отношения както в устна, така и в писмена форма в предвидими и познати ситуации; използване на помощни материали и техника.
КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК	обогаляване на лексиката и осмисляне на отделни граматически категории, развиване на усет за правилен избор на езикови форми, подходящи за конкретен контекст, връзка с учебен предмет български език и литература .

МАТЕМАТИЧЕСКА КОМПЕТЕНТНОСТ И ОСНОВНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ПРИРОДНИТЕ НАУКИ И НА ТЕХНОЛОГИИТЕ	дейности за запознаване с основни математически действия и концепции и с основни принципи и методи на природните науки и технологиите, както и отражението им върху природната среда, връзка с изучавания материал по учебните предмети математика, природни науки.
ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ	използване на системи за електронно обучение в часовете по китайски език за развиване на езикови умения чрез ИКТ, връзка с учебен предмет информационни технологии.
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<p>натрупване на знания и опит за осъзнаване на потребност от мотивирано учене и необходимост от постоянно самоусъвършенстване чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ролеви игри и симулации; • самостоятелни задачи, отговарящи на индивидуалните интереси на учениците; • представяне на съчинения, стихотворения, песни и пиеси; • работа по проекти и презентации; • дидактически игри в устна или писмена форма (съставяне на фрази, истории с определени думи, групиране на думи, кръстословици, и т.н.); • извънкласна дейност, обвързана с учебния процес (посещения на кино, театрални или оперни постановки на китайски език, или свързани с културния контекст на КНР, изложби, уроци изнесени сред природата и свързани със заобикалящата среда, участие в училищни и извънучилищни проекти, представления, тържества, срещи с носители на езика и др.); • използване на съвременни и класически средства за обучение: аудио- и мултимедийни материали; печатни материали (разкази, комикси, откъси от книги, проспекти, брошури и др.); <p>електронно обучение (образователен софтуер, онлайн ресурси), връзка с всички учебни предмети.</p>
СОЦИАЛНИ И ГРАЖДАНСКИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	участие в екипни проекти и индивидуални дейности, възпитаване в норми на поведение и изграждане на ценностна система и гражданско самосъзнание; осмисляне на националната културна идентичност чрез опознаване културите на другите народи, връзка с всички учебни предмети.

ИНИЦИАТИВНОСТ ПРЕДПРИЕМЧИВОСТ	И работа в екип и изпълнение на индивидуални задачи, приучаване към спазване на срокове, развиване на новаторско мислене и приемане на нови идеи, връзка с всички учебни предмети.
КУЛТУРНА КОМПЕТЕНТНОСТ И УМЕНИЯ ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ ЧРЕЗ ТВОРЧЕСТВО	дейности за опознаване на националната култура в контекста на световното и европейското културно наследство, проекти, творчески инициативи, участие в постановки, празници и др., посветени на България и на КНР, и за развиване на креативност, връзка с учебните предмети български език и литература, музика и изобразително изкуство.
УМЕНИЯ ЗА ПОДКРЕПА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ И ЗА ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ И СПОРТ	дейности, формиращи навици за природосъобразен и здравословен начин на живот, положително отношение към световното и националното културно наследство, връзка с учебния предмет физическо възпитание и спорт.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА ПО КИТАЙСКИ ЕЗИК ЗА ПОСТИГАНЕ НА НИВО, ЕКВИВАЛЕНТНО НА НИВО B1.1

МОДУЛ „ПИСМЕНО ОБЩУВАНЕ“

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Профилираното обучение по китайски език във втори гимназиален етап на средната степен на образование е насочено към разширяване и обогатяване на основни знания, умения и отношения, свързани с изграждането на езикова, социолингвистична, прагматична и межкултурна компетентност като компоненти на комуникативната компетентност на ученика и се провежда в четири модула – „Устно общуване“, „Писмено общуване“, „Език и култура“ и „Езикови практики“, които представляват единно цяло. В модулите „Устно общуване“ и „Писмено общуване“ се посочват очакваните резултати по уменията – слушане/четене/говорене/писане, заложи в програмата на съответния модул. В модулите „Език и култура“ и „Езикови практики“ се посочват очакваните резултати по компетентности.

Тази учебна програма представя профилираната подготовка по китайски език за модул „Писмено общуване“ за ученици от XI и XII клас, които започват да изучават китайски език в IX клас и в края на XII клас – профилирана подготовка, постигат ниво B1.1 по Общата европейска езикова рамка. Учебната програма конкретизира резултатите, които учениците трябва да постигнат в края на XII клас – профилирана подготовка, в съответствие с Приложение № 2 към чл. 4, ал. 1, т. 2 от Наредба № 7 от 11.08.2016 г. за профилираната подготовка.

Тематичните области, езиковите средства, устните и писмените речеви дейности в програмата са съобразени с интересите, възрастовите особености и опита на учениците. Програмата следва цикличната прогресия на повторемост и постепенно разширяване на знанията, уменията и компетентностите, отнасяща се за целия етап на обучение.

Модулното обучение по китайски език в XI и XII клас дава възможност на учителя да прилага различни подходи, методи и стратегии на обучение за постигане на описаното ниво на езикова компетентност чрез стимулиране на индивидуалното развитие на учениците и самостоятелност при учене, както и чрез насърчаване на мотивацията им в перспективата на ученето през целия живот.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Тематични области	Очаквани резултати по умения	Нови знания
	Писмено общуване – четене и писане	
<p>1.* Аз и другите</p> <p>1.1.Междупersonностни отношения: отношения между поколенията, приятелство, любов и партньорство в живота</p> <p>1.2.Реално и виртуално общуване</p> <p>2.* Ежедневие</p> <p>2.1.Личен живот, интереси и професионален избор</p> <p>2.2.Мечти и реалност</p> <p>2.3.Мода и стил</p> <p>3.* Здраве и здравословен начин на живот</p> <p>3.1.Природосъобразен живот</p> <p>3.2.Живот без стрес</p> <p>3.3.Активна почивка</p> <p>4.* Природа и екология</p>	<p>ЧЕТЕНЕ</p> <p>При четене на личен имейл/писмо, несложна делова и/или официална кореспонденция, информационен бюлетин, съобщение от средствата за масово осведомяване, блог, обява, реклама, програма или разписание, несложна техническа инструкция, интервю по актуална или позната тема, кратка статия от списание или вестник (вкл. читателско писмо или репортаж) по теми, свързани с ежедневието, с личните интереси, адаптиран художествен или научнопопулярен текст, когато са написани на стандартен език:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ученикът разбира и извлича основната информация от различни в жанрово и стилово отношение текстове (автентични/адаптирани); • ученикът разбира и извлича конкретна информация от различни в жанрово и стилово отношение текстове (автентични или адаптирани/учебни); • ученикът разбира в подробности съдържанието на 	<p>ГРАМАТИКА</p> <p>Придобитите граматични знания се разширяват и задълбочават, като се акцентира върху трудностите на китайската граматична система и се обръща внимание на взаимовръзката между форма и съдържание, морфосинтаксис и семантика. Въвеждат се знания за организация на дискурса.</p> <p style="text-align: center;">I. МОРФОЛОГИЯ</p> <p><i>Части на речта – семантични и функционални характеристики:</i></p> <p>1. Съществителни – собствени и нарицателни; категорията единичност – множественост; суфиксът 们; думи за време, за място; локативи.</p> <p>2. Местоимения – лични, показателни, въпросителни, възвратни, неопределителни;</p> <p>3. Глаголи (пълнозначни и модални) – семантични подкласове по сказуемни функции; словоред и елементи на техните основни предикативни конструкции; граматични значения на употреба със суфиксите 了, 过, 着.</p> <p>5. Прилагателни – двете групи по съчетаемост с наречията за степен; функции на сказуемо; редупликация и функции на производните; глаголни значения; граматични значения на употреба със суфиксите</p>

<p>4.1.Екология, опазване на околната среда и запазване на природното равновесие</p> <p>4.2.Екологично мислене, екологични организации и инициативи</p> <p>5. Светът около мен</p> <p>5.1.Общество и прогрес</p> <p>5.2.Общество и медии</p> <p>6.Моята родина и светът</p> <p>6.1.Аз – гражданин на Европа и света</p> <p>6.2.Свят без граници: глобализация и национална идентичност</p>	<p>различни в жанрово и стилово отношение текстове по познати теми (автентични или адаптирани/учебни);</p> <ul style="list-style-type: none"> Ученикът използва набор от стратегии при четене на текстове от оригинални източници (напр. открива значението на нови думи и изрази в контекст, търси ключови/опорни думи, разчита на международна лексика, прави справка с речник и/или друг подходящ източник и др.). <p>ПИСАНЕ</p> <p>Репродуктивно писане</p> <p>При водене на бележки по време на беседа, лекция, презентация на позната тема от ежедневието или свързана с личните интереси, при създаване на план или резюме на прочетен текст, при сбит или по-подробен преразказ на чут или прочетен текст, при разработване на проектна задача, изискваща съставяне на писмен текст на база събрана информация от различни източници:</p> <ul style="list-style-type: none"> ученикът самостоятелно създава текст от определен тип (жанр), съобразен с целта на общуването и поставената задача, 	<p>了, 过, 着.</p> <p>5. Числителни – бройни и редни; редубликация; функции в състава на фразеосхеми.</p> <p>6. Класификатори за броене на съществителни и глаголни действия. Редубликация и бройни комплекси.</p> <p>7. Наречия – семантични групи: за степен, обхват, време, честота, модални, отрицания.</p> <p>8. Предлози – основни подкласове и функции;</p> <p>9. Следлози - основни подкласове и функции;</p> <p>10.Съюзи - основни подкласове и функции;</p> <p>II. СЛОВООБРАЗУВАНЕ</p> <p>Словообразуване посредством композиция на същ., глаголи, предлози, прил., наречия: по съчинителни модели (синонимия, антонимия, успоредни значения); по подчинителни модели (определение-определяемо, глагол-обект, глагол-резултат, глагол-предлог, същ.-класификатор).</p> <p>Вторични сложни думи: модели за три- и четириморфемни думи.</p> <p>Словообразуване с помощта на форманти:</p> <p>Глаголи:</p> <p>Глаголни полупрефикси: 合, 加, 见, 反.</p> <p>Префиксът за глаголи 打 (打听, 打扮, 打扫).</p> <p>Резултативни глаголи с полусуфикси за посока 上, 下, 进, 出, 过, 起, 回. Уточняване на ориентацията на насоченото</p>
--	--	--

- потенциалния читател и комуникативната ситуация;
- ученикът използва уместно езиковите средства, съобразявайки се с основните изисквания за писмено общуване и поставената задача по начин, който не възпрепятства разбирането;
  - Ученикът спазва изучените книжовни езикови норми (вкл. за правопис и пунктуация).

Продуктивно писане

При попълване на документация (формуляри, анкетни карти и др.), при съставяне на кратък автобиографичен текст по лична кореспонденция (картичка, писмо, покана, имейл), при съставяне на кратки информативни текстове (съобщения, бележки, обяви, анотации на книга или филм, доклади и др.), при описание на човек, предмет или място, при разказ за случка, преживяване или събитие, при създаване на съчинение (есе) на тема от ежедневието или свързана личните интереси:

- ученикът по опори или по модел самостоятелно създава текст от определен тип (жанр), съобразен с целта на общуването, потенциалния

движение с помощта на морфемите 来 `насам` и 去 `натам`.

Резултативните полусуфикси

来, 去, 着 zhao2, 见, 开, 去, 掉, 光, 遍, 死 .и др., както и полусуфиксите за образуване на нерезултативни глаголи: 化, 入;

Резултативни суфикси 上, 下 (上去, 上来), 下 (下去, 下来), 起 (起来),

出 (出来), 开 (开来, 开去); 住, 完, 好 hao, 成, 到 dao, 了 liao3. **Прилагателни:**

Полупрефикси за прилагателни: 好 (hao3, hao4), 有, 合, 可, 超, 防, 耐,

避, 微, 反, 半, 泛.

Полусуфикси за прилагателни. Редубликатни полусуфикси за прилагателни.

Съществителни:

Полупрефикси за съществителни-названия на предмети и явления:

反, 半, 类, 泛, 亚, 准, 逆, 微, 小, 老; за лица: 小, 老;

Префиксът за лица 阿.

Полусуфикси за съществителни -названия на лица: 夫家

jiā1, 匠 и 工, 师, 生, 士, 员, 长 zhang3, 手, 汉, 翁, 老, 倌, 星, 迷, 盲, 佬 (老), 鬼, 棍, 蛋, 虫, 族, 派, 界, 坛; названия на

предмети и явления: 品, 件, 具, 机, 器, 子 zi3, 素, 观, 论, 主义, 学, 度, 类, 种, 性, 法, 式, 形, 型, 蛋, 热, 业, 心, 来.

	<p>читател и комуникативната ситуация;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ученикът структурира правилно и построява логически изложението си; • ученикът използва уместно сравнително богат набор от изучените езикови средства, съобразявайки се с основните изисквания за писмено общуване и с поставената задача; • ученикът спазва изучените книжовни езикови норми (вкл. за правопис и пунктуация). 	<p>Суфиксът за прилагателни 当 .</p> <p>Суфиксът за наречия 地 .</p> <p>Суфиксите за съществителни 子 , 儿 , 头 , 气 , 家 jia.</p> <p>Субстантиваторите 所 、 者 .</p> <p>Префикси за числителни редни 第 , 初 .</p> <p>С включването на този материал се цели да се разшири още повече обемът на речниковия състав, но най-вече да се задълбочи още повече разбирането на структурните модели и типове на китайските думи, а от тук и по-лесното им запомняне от учениците, за да могат те по-лесно, по-пълно и по-свободно да се изразяват на китайски език.</p> <p>III. СИНТАКТИС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Употреба на наречието 总 в съчетания: 总是 、 总 + 也 + 没 / 不 + 谓语 + 宾语 . 2. Употреба на наречието 终于 , и неговите синоними: 究竟 、 到底 、 终究 、 终归 и др. 3. Конструкцията 一天比一天 и под. определения + сказуемо за процес. 4. Емфатична противопоставителна конструкция: 不是 而是 5. Емфатично двойно отрицание за утвърждаване на твърдение: 不 不
--	---	---

		<p>6. Хипотетично-следствени и отстъпителни отношения в сложното изречение, изразени чрез конструкцията: 要是 ,就</p> <p>7. Условно-ограничителни и причинно-следствени отношения в сложното изречение, изразени чрез конструкцията: 只有 ,才</p> <p>8. Устойчиви обособени изрази и тяхната употреба.</p> <p>9. Отстъпително-противопоставителни отношения изразени</p> <p>10. посредством конструкцията: 即使 ,也</p> <p>11. Изразяване идеята за постоянство, независимо от обстоятелствата: 不管 ,都 /也</p> <p>12. Употреба на 好、怪不得、尤其 и 连忙 .</p> <p>13. Риторичен въпрос с 难道 .</p> <p>14. Последователни съчинителни връзки при поетапни действия, при което отричането на факт служи за отправна точка на последващо положително твърдение, изразени чрез конструкцията: 不但不、没 ,反而</p> <p>15. Съпоставителна рамкова конструкция: 不是 ,就是</p> <p>16. Начини за сравнение на различни обстоятелства чрез: 仍然、还是、那么、似的 .</p> <p>17. Хипотетично допускане на факт с последващо съждение за последиствие от допускането на предходното: 不 /没(有),就</p> <p>18. Наречийните изрази: 从来 (都 /不 /没有 /)、一向 (不)、一直 (都) /还、始终、每当、永远 .</p>
--	--	--

		<p>19. Изразяване на обосновка: предложни конструкции с 根据、按照、依照、本着 и др.</p> <p>20. Изразяване на обосновка и цел чрез 是 .</p> <p>21. Изразяване идеята за постоянство, независимо от обстоятелствата: 无论 ,都 /也</p> <p>22. Каузативна конструкция (兼语句) (3) с първи глагол за чувство и субективна оценка (我感谢你爱上我).</p> <p>23. Избирателно-разделителни съчинителни връзки при съпоставяне на взаимоизключващи се факти 要么 ,要么</p> <p>24. Каузативна конструкция (兼语句) (4) с първо сказуемо 称、叫、认为、选 и др.</p> <p>25. Изразяване на обобщителни причинно-следствени връзки чрез конструкцията: 既然 ,就</p> <p>26. Изрази, използващи рамковата конструкция: 是的 .</p> <p>27. Изразяване на отстъпително-противопоставителни отношения посредством конструкцията: 尽管 ,还是</p> <p>28. Употреба на наречията 正好 и 简直 .</p> <p>29. Усвояване на често употребявани устойчиви словосъчетания – произход, конотация и сфера на употреба на китайските класически фразеологизми чъню (成语), разговорни фраземи</p>
--	--	--

(惯用语), игрословни фразеологизми (歇后语), поговорки (俗语) и пословици (谚语).

IV. ЛЕКСИКА

Включва основни лексикални единици по предвидените от програмата тематични области.

Основни тематични групи на лексиката:

- държави, националности, езици;
- чувства, емоции;
- задължения и отговорности;
- здравословно състояние и медицински услуги;
- магазини, услуги;
- обществени сгради;
- заведения за хранене;
- природни явления, метеорологично време;
- ваканция, туризъм и пътуване;
- транспортни средства;
- културни и исторически забележителности в България и КНР;
- празници и традиции в България и КНР.

Включват се формули на речевия етикет:

поздрав, обръщение, представяне, запознаване, сбогуване, извинение, съгласие/несъгласие, благодарност, молба, покана, поздравление, пожелания за празници, предложения и планиране на съвместна дейност, желаниа и предпочитания, мнения и препоръки, преценка и изводи, разказване и описание, съпоставителна характеристика.

*Препоръчва се тематичните области 1, 2, 3 и 4 да се разработват в XI клас, а тематичните области 5 и 6 – в XII клас.

Годишен брой часове за изучаване на модула в XI клас – 72 часа

Годишен брой часове за изучаване на модула в XII клас – 31 часа

Препоръчително разпределение на учебните часове за учебна година	XI клас	XII клас
За нови знания	36 часа	15 часа
За упражнения, преговор и обобщение	29 часа	12 часа
За проекти и собствени проучвания	7 часа	4 часа

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущи оценки за учебен срок	XI клас	XII клас
Устни изпитвания и участие в работа в клас	минимум 2 оценки	минимум 1 оценка
Домашни работи и проекти	минимум 2 оценки	минимум 1 оценка

Допълнителни уточнения за модула „Писмено общуване“:

Езиковите знания, разписани в графа *Нови знания* от таблицата за *Учебно съдържание*, са обект на внимание и в модул „Устно общуване“. В тази част урочните единици от двата модула следва да се съгласуват в съдържателен план, за да се запази единна прогресията при поднасянето им и да се избегне припокриването.

Уменията за писмено общуване са интегрирани и свързани с темите. Подборът на текстовите разновидности трябва да е съобразен със спецификата и целите на всяко от комуникативните умения, например:

за четене – автентични или адаптирани текстове като приказки, разкази, анекдоти, реклами, менюта, разписания, указания, обяви, проспекти, писма, електронни съобщения и др.;

за писане – оригинални, авторски текстове като напр. съобщение, бележка, официално писмо, описание, разказ и др.

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ
УМЕНИЯ ЗА ОБЩУВАНЕ НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ	интегрирано изграждане на четирите езикови умения: слушане, говорене, четене и писане чрез разбиране и съставяне на устни и писмени послания, разбиране и изразяване на мисли, факти, мнения, чувства и отношения както в устна, така и в писмена форма в предвидими и познати ситуации; използване на помощни материали и техника.
КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК	обогаляване на лексиката и осмисляне на отделни граматически категории, развиване на усет за правилен избор на езикови форми, подходящи за конкретен контекст, връзка с учебен предмет български език и литература .
МАТЕМАТИЧЕСКА КОМПЕТЕНТНОСТ И ОСНОВНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ПРИРОДНИТЕ НАУКИ И НА ТЕХНОЛОГИИТЕ	дейности за запознаване с основни математически действия и концепции и с основни принципи и методи на природните науки и технологиите, както и отражението им върху природната среда, връзка с изучавания материал по учебните предмети математика, природни науки .
ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ	използване на системи за електронно обучение в часовете по китайски език за развиване на езикови умения чрез ИКТ, връзка с учебен предмет информационни технологии .

УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<p>натрупване на знания и опит за осъзнаване на потребност от мотивирано учене и необходимост от постоянно самоусъвършенстване чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ролеви игри и симулации; • самостоятелни задачи, отговарящи на индивидуалните интереси на учениците; • представяне на съчинения, стихотворения, песни и пиеси; • работа по проекти и презентации; • дидактически игри в устна или писмена форма (съставяне на фрази, истории с определени думи, групиране на думи, кръстословици, и т.н.); • извънкласна дейност, обвързана с учебния процес (посещения на кино, театрални или оперни постановки на китайски език, или свързани с културния контекст на КНР, изложби, уроци изнесени сред природата и свързани със заобикалящата среда, участие в училищни и извънучилищни проекти, представления, тържества, срещи с носители на езика и др.).
СОЦИАЛНИ И ГРАЖДАНСКИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	<p>участие в екипни проекти и индивидуални дейности, възпитаване в норми на поведение и изграждане на ценностна система и гражданско самосъзнание; осмисляне на националната културна идентичност чрез опознаване културите на другите народи, връзка с всички учебни предмети.</p>
ИНИЦИАТИВНОСТ И ПРЕДПРИЕМЧИВОСТ	<p>работа в екип и изпълнение на индивидуални задачи, приучаване към спазване на срокове, развиване на новаторско мислене и приемане на нови идеи, връзка с всички учебни предмети.</p>

КУЛТУРНА КОМПЕТЕНТНОСТ И УМЕНИЯ ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ ЧРЕЗ ТВОРЧЕСТВО	<p>дейности за опознаване на националната култура в контекста на световното и европейското културно наследство, проекти, творчески инициативи, участие в постановки, празници и др., посветени на България и на страните на изучавания език, и за развиване на креативност, връзка с учебните предмети български език и литература, музика и изобразително изкуство.</p>
УМЕНИЯ ЗА ПОДКРЕПА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ И ЗА ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ И СПОРТ	<p>дейности, формиращи навици за природосъобразен и здравословен начин на живот, положително отношение към световното и националното културно наследство, връзка с учебния предмет физическо възпитание и спорт.</p>

**УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА ПО КИТАЙСКИ ЕЗИК ЗА ПОСТИГАНЕ НА НИВО,
ЕКВИВАЛЕНТНО НА НИВО B1.1
МОДУЛ „ЕЗИК И КУЛТУРА“**

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Профилираното обучение по китайски език във втори гимназиален етап на средната степен на образование е насочено към разширяване и обогатяване на основни знания, умения и отношения, свързани с изграждането на езикова, социолингвистична, прагматична и межкултурна компетентност като компоненти на комуникативната компетентност на ученика и се провежда в четири модула – „Устно общуване“, „Писмено общуване“, „Език и култура“ и „Езикови практики“, които представляват единно цяло. В модулите „Устно общуване“ и „Писмено общуване“ се посочват очакваните резултати по уменията – слушане/четене/говорене/писане, заложи в програмата на съответния модул. В модулите „Език и култура“ и „Езикови практики“ се посочват очакваните резултати по компетентности.

Тази учебна програма представя профилираната подготовка по китайски език за модул „Език и култура“ за ученици от XI и XII клас, които започват да изучават китайски език в IX клас и в края на XII клас – профилирана подготовка, постигат ниво B1.1 по Общата европейска езикова рамка. Учебната програма конкретизира резултатите, които учениците трябва да постигнат в края на XII клас – профилирана подготовка, в съответствие с Приложение № 2 към чл. 4, ал. 1, т. 2 от Наредба № 7 от 11.08.2016 г. за профилираната подготовка.

Тематичните области, езиковите средства, устните и писмените речеви дейности в програмата са съобразени с интересите, възрастовите особености и опита на учениците. Програмата следва цикличната прогресия на повторемост и постепенно разширяване на знанията, уменията и компетентностите, отнасяща се за целия етап на обучение.

Модулното обучение по китайски език в XI и XII клас дава възможност на учителя да прилага различни подходи, методи и стратегии на обучение за постигане на описаното ниво на езикова компетентност чрез стимулиране на индивидуалното развитие на учениците и самостоятелност при учене, както и чрез насърчаване на мотивацията им в перспективата на ученето през целия живот.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Тематични области	Очаквани резултати	Нови знания
<p>1.История и съвременност</p> <p>1.1. институции, законност, ежедневни практики; 1.2. правова система и обичаи; 1.3. политическа организация 1.4. Конфуцианство</p> <p>2. Културни традиции и празници</p> <p>2.1 Национални празници и културни символи 2.2 Китайската кухня 2.3 Традиции в образованието 2.4 Научно-технически прогрес и достижения; 2.5. Културно-исторически паметници и средища на културата и изкуството.</p> <p>3. Литература и изкуство</p> <p>3.1. Светът на жената 3.2. Пътешествието като досег до света на другия 3.3. Конфуцианство 3.4. Митове и легенди 3.5. Китайската музика 3.6. Китайската калиграфия 3.7. Кино и сценични изкуства</p>	<p>Когнитивна (познавателна)</p> <ul style="list-style-type: none"> • да разбира в подробности текстове от различни източници, свързани със съвременността и модерните културни процеси в КНР; • да сравнява културни събития, забележителности и тенденции от България и КНР; • да познава популярните стереотипи за социокултурата на КНР; • да намира, обработва и обобщава информация по дадена тема, свързана с определени културни събития, забележителности и тенденции в КНР; • да осмисля различията в начина на възприемане на света и в езиковия изказ на български и китайски; • забележителности и тенденции в КНР; • да осмисля различията в начина на възприемане на света и в езиковия изказ на български и китайски; • в контекст на многоезичие да прави културни паралели между езиците и културите, които познава. <p>Поведенческа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да се ориентира и реагира адекватно в ежедневни ситуации в китайската културна среда; 	<ul style="list-style-type: none"> • държавно устройство на КНР; • видове власт (законодателна, изпълнителна и съдебна) • национална идентичност и китайски национализъм <p>начини на изразяване на принадлежност в ежедневието; раждане; избор на училище и завършване на средно образование; сватба; майчинство и модели на отглеждане на деца; погребение и др.</p> <ul style="list-style-type: none"> • най-типични жестове и мимики; кодът на облеклото; • Честване на националните и религиозни празници в КНР. • Китайското гостоприемство. <p>Разнообразието на традиционната китайска кухня, храненето като ежедневна практика, китайската улична храна.</p> <ul style="list-style-type: none"> • културни различия между отделните класи в китайското общество; • положението на жената в китайското общество; • глобализация и културна специфичност.

<p>3.8. Ролята на древните китайски учени за развитието на съвременната цивилизация</p>	<ul style="list-style-type: none"> • изказ на български и китайски; • да се ориентира и реагира адекватно в ежедневни ситуации в китайската културна среда; • да изразява и аргументира в писмена и устна форма лична позиция в ситуации, свързани с културни събития, да пренася опита си от родната култура и да го използва за придобиване на нов в китайскоезичната културна среда; • да прилага нормите на речевия и поведенчески етикет и да използва подходящи регистри на общуване в съответствие с културния и ситуативния контекст; • да разбира невербалното съдържание на посланието (жестове, мимика, поведение) на носителите на китайската култура; • да установява и поддържа контакти с хора, които принадлежат към китайскоезичната култура и езикова общност; • да преодолява в межкултурното общуване популярните стереотипи за китайската култура; <p>Ценностна</p> <ul style="list-style-type: none"> • да познава и се съобразява с ценностната система, заложена в китайскоезичната култура; • да разпознава и осмисля артефакти и културни символи от културата на КНР; • да дава оценка и аргументира мнението си за информация от различни медийни източници, 	<p>„Цветя в огледалото“ - Ли Жуджен</p> <p>„Записки от западните страни“ - Луо Маодън</p> <p>„Неофициална история на конфуцианците“ - У Дзиндзъ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • фолклорна и съвременна китайска музика; китайски музикални инструменти; известни китайски музикални изпълнители • видове шрифтове в китайската калиграфия; калиграфията в китайската архитектура • влиятелни медии в Китайския свят – телевизии. • справочна информация в интернет (електронни библиотеки, виртуални музеи и изложби, учебни сайтове); • общуване в интернет; социални мрежи; • популярни (телевизионни) филми/филмови сериали. <ul style="list-style-type: none"> • биографии на видни китайски учени;
---	---	---

	<p>както и за произведения на изкуството от китайската култура;</p> <ul style="list-style-type: none"> • да сравнява собствената си оценка с тази на други участници в общуването за факти, събития и процеси от родната и китайската култура; • да разбира етичната и моралната нагласа на другия в межкултурна среда; • да проявява толерантност и емоционална съпричастност към китайската култура, без да омаловажава собствената си. <p style="text-align: center;">Стратегическа</p> <ul style="list-style-type: none"> • да използва набор от стратегии за успешно поддържане на контакти с хора от други култури (предимно китайскоезична); • да решава проблеми на комуникацията, които възникват поради липса на умения у събеседниците за установяване и поддържане на межкултурно общуване. 	

Годишен брой часове за изучаване на модула в XII клас – 31 часа

Препоръчително разпределение на учебните часове за учебна година	XII клас
За нови знания	16 часа
За упражнения, преговор и обобщение	8 часа
За проекти и собствени проучвания	7 часа

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущи оценки за учебен срок	XII клас
Устни изпитвания и участие в работа в клас (практически задачи, групови дискусии)	минимум 1 оценка
Домашни работи и проекти	минимум 1 оценка

Допълнителни уточнения за модул „Език и култура“:

Описанието на новите знания в програмата няма изчерпателен и/или затворен характер – изброените примери в съответните тематични области имат по-скоро илюстративна цел и могат да бъдат допълвани и разширявани според интересите на учениците, т.е. залага се на проектната работа и самостоятелните проучвания на учениците по темите според интересите им.

Межкултурните знания следва да се поднасят в дух на толерантност към различието и в съпоставителен план със съответните проявления в родната култура

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ
УМЕНИЯ ЗА ОБЩУВАНЕ НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ	интегрирано изграждане на четирите езикови умения: слушане, говорене, четене и писане чрез разбиране и съставяне на устни и писмени послания, разбиране и изразяване на мисли, факти, мнения, чувства и отношения както в устна, така и в писмена форма в предвидими и познати ситуации; използване на помощни материали и техника.
КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК	обогащаване на лексиката и осмисляне на отделни граматически категории, развиване
	на усет за правилен избор на езикови форми, подходящи за конкретен контекст, връзка с учебен предмет български език и литература .
МАТЕМАТИЧЕСКА КОМПЕТЕНТНОСТ И ОСНОВНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ПРИРОДНИТЕ НАУКИ И НА ТЕХНОЛОГИИТЕ	дейности за запознаване с основни математически действия и концепции и с основни принципи и методи на природните науки и технологиите, както и отражението им върху природната среда, връзка с изучавания материал по учебните предмети математика, природни науки .

ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ	използване на системи за електронно обучение в часовете по китайски език за развиване на езикови умения чрез ИКТ, връзка с учебен предмет информационни технологии.
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<p>натрупване на знания и опит за осъзнаване на необходимост от мотивирано учене и необходимост от постоянно самоусъвършенстване чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ролеви игри и симулации; • самостоятелни задачи, отговарящи на индивидуалните интереси на учениците; • представяне на съчинения, стихотворения, песни и пиеси; • работа по проекти и презентации; • дидактически игри в устна или писмена форма (съставяне на фрази, истории с определени думи, групиране на думи, кръстословици, и т.н.); • извънкласна дейност, обвързана с учебния процес (посещения на кино, театрални или оперни постановки на китайски език, или свързани с културния контекст на КНР, изложби, уроци изнесени сред природата и свързани със заобикалящата среда, участие в училищни и извънучилищни проекти, представления, тържества, срещи с носители на езика и др.); • използване на съвременни и класически средства за обучение: аудио- и мултимедийни материали; печатни материали (разкази, комикси, откъси от книги, проспекти, брошури и др.); • електронно обучение (образователен софтуер, онлайн ресурси), връзка с всички учебни предмети.
СОЦИАЛНИ И ГРАЖДАНСКИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	участие в екипни проекти и индивидуални дейности, възпитаване в норми на поведение и изграждане на ценностна система и гражданско самосъзнание; осмисляне на националната културна идентичност чрез опознаване културите на другите народи, връзка с всички учебни предмети.
ИНИЦИАТИВНОСТ И ПРЕДПРИЕМЧИВОСТ	работа в екип и изпълнение на индивидуални задачи, приучаване към спазване на срокове, развиване на новаторско мислене и приемане на нови идеи, връзка с всички учебни предмети.

<p>КУЛТУРНА КОМПЕТЕНТНОСТ И УМЕНИЯ ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ ЧРЕЗ ТВОРЧЕСТВО</p>	<p>дейности за опознаване на националната култура в контекста на световното и европейското културно наследство, проекти, творчески инициативи, участие в постановки, празници и др., посветени на България и на страните на изучавания език, и за развиване на креативност, връзка с учебните предмети български език и литература, музика и изобразително изкуство.</p>
<p>УМЕНИЯ ЗА ПОДКРЕПА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ И ЗА ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ И СПОРТ</p>	<p>дейности, формиращи навици за природосъобразен и здравословен начин на живот, положително отношение към световното и националното културно наследство, връзка с учебния предмет физическо възпитание и спорт.</p>

МОДУЛ „ЕЗИКОВИ ПРАКТИКИ“

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Профилираното обучение по китайски език във втори гимназиален етап на средната степен на образование е насочено към разширяване и обогатяване на основни знания, умения и отношения, свързани с изграждането на езикова, социолингвистична, прагматична и межкултурна компетентност като компоненти на комуникативната компетентност на ученика и се провежда в четири модула – „Устно общуване“, „Писмено общуване“, „Език и култура“ и „Езикови практики“, които представляват единно цяло. В модулите „Устно общуване“ и „Писмено общуване“ се посочват очакваните резултати по уменията – слушане/четене/говорене/писане, заложен в програмата на съответния модул. В модулите „Език и култура“ и „Езикови практики“ се посочват очакваните резултати по компетентности.

Тази учебна програма представя профилираната подготовка по китайски език за модул „Езикови практики“ за ученици от XI и XII клас, които започват да изучават китайски език в IX клас и в края на XII клас – профилирана подготовка, постигат ниво B1.1 по Общата европейска езикова рамка. Учебната програма конкретизира резултатите, които учениците трябва да постигнат в края на XII клас – профилирана подготовка, в съответствие с Приложение № 2 към чл. 4, ал. 1, т. 2 от Наредба № 7 от 11.08.2016 г. за профилираната подготовка.

Тематичните области, езиковите средства, устните и писмените речеви дейности в програмата са съобразени с интересите, възрастовите особености и опита на учениците. Програмата следва цикличната прогресия на повторемост и постепенно разширяване на знанията, уменията и компетентностите, отнасяща се за целия етап на обучение.

Модулното обучение по китайски език в XI и XII клас дава възможност на учителя да прилага различни подходи, методи и стратегии на обучение за постигане на описаното ниво на езикова компетентност чрез стимулиране на индивидуалното развитие на учениците и самостоятелност при учене, както и чрез насърчаване на мотивацията им в перспективата на ученето през целия живот.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Тематични области	Очаквани резултати	Нови знания
<ul style="list-style-type: none"> • ецептивни стратегии за комуникация на чужд език • Практики в устната реч • Практики в писмената реч • Продуктивни стратегии за комуникация на чужд език • Практики в устната реч • Практики в писмената реч • Език в употреба Граматичен строй на езика • Лексикално богатство • Правописни и правоговорни норми на книжовния език Официален и неофициален регистър на речта 	<ul style="list-style-type: none"> • Познавателна компетентност • В резултат на обучението си ученикът: • Фонетика/правоговор • разпознава чуждоезиковите звукове и правилно ги учленява; • познава особеностите на словесното ударение в чуждия език; • познава особеностите на логическото ударение в изречението в чуждия език; • познава особеностите на интонационните модели в чуждия език. • Правопис • разпознава графемите на чуждия език; • познава буквените съчетания и звуковете им съответствия на чуждия език; • познава правописните и пунктуационните правила на чуждия език. • Граматика • осъзнава граматичните единици като единство от форма, значение и употреба; • познава граматичните категории на чуждия език и езиковите средства за тяхното изразяване – според очакваното езиково ниво (B1.1); • познава правилата за граматичния строеж на езика – според очакваното езиково ниво (B1.1). 	<p>ЕЗИКОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Фонетика Преговор и затвърждаване на основните фонетични и интонационни норми на произношение и правоговор в китайския език в степен, необходима за успешна устна комуникация. • Правопис и пунктуация Обобщаване на основните правописни и пунктуационни норми на китайския език в степен, необходима за успешна писмена комуникация. • Граматика: Морфология Преговор и функционална интеграция на усвоените морфологични знания в речевите умения за постигане на успешна комуникация. <i>Съществително име</i> Преговор и обобщаване на структурата и употребата на именната фраза (вкл. и на различните видове определители в нея). Затвърждаване на изучените граматични категории на съществителните имена (вид, число, определеност, притежание и др.) и на езиковите средства за изразяването им. Упражняване на словообразователните модели на съществителното.

	<ul style="list-style-type: none"> • Лексика • осъзнава лексикалните единици като единство от форма (правопис и произношение), значение и употреба; • познава основните видове значение на думите – разбира техния буквален смисъл и метафорична употреба; познава основните лексикални връзки между думите (напр. синоними, антоними и др.) – според очакваното ниво (B1.1); • познава словообразователните модели в чуждия език – според очакваното ниво (B1.1). • Словесни действия/езикови функции • осъзнава словесните действия/езиковите функции като единство от форма (езикови средства за изразяване на действието), значение и употреба; • познава широк набор от словесни модели за общуване на чуждия език (напр. поздрав, молба, извинение, изразяване на съгласие или несъгласие и др.); • познава различните езикови средства, които могат да изразят една и съща езикова функция. • Прагматико-стратегическа компетентност Общи езикови умения и навици: <ul style="list-style-type: none"> • за езикова догадка на значението на непознатите езикови елементи от контекст; • за трансфер на усвоените езикови знания към нов контекст на употреба; 	<p>Прилагателно име Преговор и обобщаване на образуването, значението и употребата на формите на прилагателните имена в китайския език (основна, сравнителна и превъзходна). Упражняване на основните словообразователни модели на прилагателното.</p> <p>Местоимение Преговор и обобщаване на формообразуването, значението и употребата на изучените видове местоимения в китайския език.</p> <p>Числително име Преговор и обобщаване на формата, значението и употребата на числителните бройни и числителните редни в китайския език.</p> <p>Глагол Преговор и обобщаване на структурата и употребата на глаголната фраза. Затвърждаване на изучените граматични категории на глагола в китайския език (време, вид, наклонение, залог, модалност и др.) и на езиковите средства за изразяването им. Упражняване на основните словообразователни модели на глагола. Разширяване на знанията за фразовите глаголи.</p> <p>Наречие Преговор и обобщаване на формата (основна, сравнителна и превъзходна), значението и употребата на различните видове наречия в китайския език.</p>
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • за подчиняване на езиковите знания на комуникативното намерение; • за използване на компенсаторни комуникативни стратегии в ситуации на общуване, когато е налице дефицит на езиковите средства, с които ученикът разполага. • В резултат на обучението си ученикът: • Фонетика/правоговор • разбира, когато се говори на книжовен, недиалектен език с нормално темпо, ясна дикция и стандартно произношение; • правилно учленява чуждоезиковите звукове; • поставя правилно словесното ударение при изговор на лексикални единици в изолация или в свързано изказване, както и логическото ударение в изречението; използва правилно и уместно особеностите на интонационните модели в чуждия език; • говори с ясна дикция и стандартно произношение, което не възпрепятства разбирането. • Правопис • изписва правилно графемите на чуждия език; • изписва и изговаря правилно буквените съчетания и звуковите им съответствия на чуждия език; • спазва изучените правописни и пунктуационни норми на книжовния език. 	<p>Затвърждаване на знанията за мястото на наречието в изречението.</p> <p>Служебни части на речта Преговор и систематизиране на знанията за значението и употребата на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • предлози; • съюзи и съюзни думи; • частици, междуметия и др. <p>• Граматика: Синтаксис Преговор и функционална интеграция на усвоените знания за синтактичната структура на китайския език в речевите умения за постигане на успешна комуникация.</p> <p>Синтаксис на простото изречение Преговор и обобщаване на начините за изразяване на субект, предикат и обект на действието в простото изречение; сказуемно определение и обстоятелствено пояснение. Затвърждаване на основните синтактични модели в китайския език (вкл. и емфатични). Упражняване на съгласуването между подлога и сказуемото.</p> <p>Синтаксис на сложното изречение Преговор и обобщаване на изучените видове сложни съчинени и сложни съставни изречения (вкл. и езиковите средства за изразяване на връзките между тях).</p> <p>Пряка и непряка реч Преговор и систематизиране на знанията за предаването на пряка в непряка реч в</p>
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Граматика • разпознава и осмисля употребата на изучените понятийни категории и граматически структури (вкл. и за изграждане на логическите връзки в строежа на текста); • в контекст на контролирана употреба използва правилно и уместно изучените понятийни категории и граматически структури, като спазва изучените правила за граматичния строеж на езика; • при свободна комуникативна употреба прилага уверено сравнително богат набор от изучените граматически структури и форми, като ги подчинява на комуникативното намерение. • Лексика • открива и осмисля употребата на изучените понятийни категории и лексикални единици (думи и изрази) в контекст (вкл. и за изграждане на логическите връзки в строежа на текста); • в контекст на контролирана употреба използва правилно и уместно изучените понятийни категории и лексикални единици, като борави правилно с изучените словообразователни модели и прилага уместно основните лексикални връзки между думите и изразите; • при свободна комуникативна употреба използва уверено сравнително богат набор от 	<p>китайския език. Обобщаване на правилата за съгласуване на времената.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Граматика на текста <p>Синтактична свързаност (кохезия) Преговор и систематизиране на знанията за осъществяване на синтактичната свързаност (кохезията) в текста – напр. чрез думи и изрази за връзка между изреченията и параграфите.</p> <p>Смислово изграждане на текста (кохерентност) Преговор и систематизиране на знанията за осъществяване на смисловото единство на текста (кохерентност).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лексика <p>Обобщаване и систематизиране на изучените лексикални единици, необходими за самостоятелно ползване на езика по предвидените в програмата тематични области.</p>
--	---	--

	<p>изучените лексикални единици, като ги подчинява на комуникативното намерение.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Словесни действия/езикови функции открива и осмисля употребата на словесните действия (езиковата функция) за пълноценно общуване на чуждия език; • в контекст на контролирана употреба използва правилно и уместно изучените словесни действия и поведенчески модели (напр. поздрав, молба, извинение, изразяване на съгласие или несъгласие и др.); • при свободна комуникативна употреба използва уверено широк набор от изучени словесни действия и модели (напр. поздрав, молба, извинение, изразяване на съгласие или несъгласие и др.), като ги подчинява на комуникативното намерение. 	
--	---	--

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущи оценки за учебен срок	XII клас
Устни изпитвания и участие в работа в клас (практически задачи, групови дискусии)	минимум 1 оценка
Домашни работи и проекти	минимум 1 оценка

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ
УМЕНИЯ ЗА ОБЩУВАНЕ НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ	интегрирано изграждане на четирите езикови умения: слушане, говорене, четене и писане чрез разбиране и съставяне на устни и писмени послания, разбиране и изразяване на мисли, факти, мнения, чувства и отношения както в устна, така и в писмена форма в предвидими и познати ситуации; използване на помощни материали и техника.
КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК	обогащаване на лексиката и осмисляне на отделни граматически категории, развиване на усет за правилен избор на езикови форми, подходящи за конкретен контекст, връзка с учебен предмет български език и литература.
МАТЕМАТИЧЕСКА КОМПЕТЕНТНОСТ И ОСНОВНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ПРИРОДНИТЕ НАУКИ И НА ТЕХНОЛОГИИТЕ	дейности за запознаване с основни математически действия и концепции и с основни принципи и методи на природните науки и технологиите, както и отражението им върху природната среда, връзка с изучавания материал по учебните предмети математика, природни науки.
ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ	използване на системи за електронно обучение в часовете по китайския език за развиване на езикови умения чрез ИКТ, връзка с учебен предмет информационни технологии.

УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<p>натрупване на знания и опит за осъзнаване на потребност от мотивирано учене и необходимост от постоянно самоусъвършенстване чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ролеви игри и симулации; • самостоятелни задачи, отговарящи на индивидуалните интереси на учениците; <ul style="list-style-type: none"> • представяне на стихотворения, песни и пиеси; • работа по проекти и презентации; • дидактически игри в устна или писмена форма (съставяне на фрази, истории с определени думи, групиране на думи, кръстословици, и т.н.); • извънкласна дейност, обвързана с учебния процес (посещения на кино или свързани с културния контекст изложби, уроци изнесени сред природата и свързани със заобикалящата среда, участие в училищни и извънучилищни проекти, срещи с носители на езика и др.); • използване на съвременни и класически средства за обучение: аудио-и мултимедийни материали; печатни материали (разкази, комикси, откъси от книги, проспекти, брошури и др.); • електронно обучение (образователен софтуер, онлайн ресурси).
СОЦИАЛНИ И ГРАЖДАНСКИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	<p>участие в екипни проекти и индивидуални дейности, възпитаване в норми на поведение и изграждане на ценностна система и гражданско самосъзнание; осмисляне на националната културна идентичност</p>
ИНИЦИАТИВНОСТ И ПРЕДПРИЕМЧИВОСТ	<p>работа в екип и изпълнение на индивидуални задачи, приучаване към спазване на срокове, развиване на новаторско мислене и приемане на нови идеи</p>

КУЛТУРНА КОМПЕТЕНТНОСТ И УМЕНИЯ ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ ЧРЕЗ ТВОРЧЕСТВО	дейности за опознаване на националната култура в контекста на световното културно наследство, проекти, творчески инициативи, участие в постановки, празници и др., посветени на България и на КНР
УМЕНИЯ ЗА ПОДКРЕПА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ И ЗА ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ И СПОРТ	дейности, формиращи навици за природосъобразен и здравословен начин на живот, положително отношение към световното и националното културно наследство

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Годишен брой часове за изучаване на модула в XII клас – 31 часа

Препоръчително разпределение на учебните часове за учебна година	XII клас
За нови знания	4 часа
За упражнения, преговор и обобщение	23 часа
За проекти и собствени проучвания	4 часа